

ЗАГАЛЬНОНАУКОВІ ПРИНЦИПИ ПРОГНОЗУВАННЯ ЗМІСТУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

*Пузіков Д. О.
к. пед. н., доцент, докторант
Інституту педагогіки НАПН України
доцент кафедри соціальної роботи та педагогіки
Інституту соціальних технологій Університету «Україна»*

Результативність прогнозування змісту загальної середньої освіти, надійність розроблених прогнозів залежать від належного теоретико-методологічного узаasadження цієї діяльності, зокрема від визначення й дотримання принципів прогнозування. На думку

Б.С. Гершунського, принцип прогнозування — це «науково обґрунтована провідна норма (припис) прогностичної діяльності, спрямована на отримання випереджальної інформації про можливе функціонування відповідних освітньо-педагогічних об'єктів за заданий прогностичний період з метою оптимізації такого функціонування» [1, с 217]. У науковій літературі наголошується, що система прогнозування певного об'єкта має функціонувати «відповідно до основних принципів прогнозування» [4, с 394]; на методологічних принципах ґрунтується модель прогнозування розвитку загальної середньої освіти, розроблена автором [3]. Аналіз наукової літератури дає змогу виділити три основні групи методологічних принципів, котрі застосовуються в процесі прогнозування, зокрема прогнозування змісту загальної середньої освіти, а саме: загальнонаукові, інтернаукові, конкретнонаукові [1].

Б.С. Гершунським виділено низку «загальнонаукових та інтернаукових принципів наукового пізнання, що стосуються процесу освітньо-педагогічного прогнозування» [1, с 210-232], а саме: об'єктивності, пізнаваності, детермінізму, розвитку, історизму, єдності теорії и практики (*загальнонаукові*), дослідницької доказовості, поняттєво-термінологічної одноманітності й точності, цілісності, системності й комплексності, неперервності (систематичності), варіативності, колективності розроблення прогностичних рекомендацій, дослідно-експериментальної верифікації, практичної спрямованості (*інтернаукові*). Варто зауважити, що принцип цілісності було б доречніше розглядати у зв'язку з принципом системності, котрий, як і принцип поняттєво-термінологічної одноманітності й принцип комплексності, на нашу думку, належить не до інтернаукових, а до загальнонаукових принципів.

Авторським колективом учених на чолі з І. В. Бестужевим-Ладою виділено шість конкретнонаукових принципів прогнозування (системності, узгодженості, варіантності, неперервності, верифікованості, рентабельності прогнозування [4, с. 396]), вироблених прогностикою, «науковою дисципліною про закономірності розроблення прогнозів» [4, с 393]. Дискусійною, на нашу думку, є доцільність віднесення принципу системності прогнозування до конкретнонаукових (прогностичних) методологічних принципів цієї діяльності, оскільки цей принцип розглядається в сучасній методології як загальнонауковий.

На сучасному етапі розроблення теоретико-методологічного засад прогнозування змісту загальної середньої освіти доцільно чіт-

кіше виділити й обґрунтувати загальнонаукові принципи цієї прогностичної діяльності. До них, на нашу думку, можна віднести сім принципів, а саме: *історичний* (змушує до ретроспективного аналізу та осмислення результатів фундаментальних і прикладних прогностичних досліджень змісту загальної середньої освіти), *термінологічний* (скерує на уточнення змісту й обсягу основних понять, розроблення термінологічного каркасу проблеми прогнозування змісту освіти загалом і змісту загальної середньої освіти зокрема), *системності* (прогнозування змісту загальної середньої освіти має ґрунтуватися на вивченні й урахуванні системних властивостей і зв'язків як самого об'єкта (змісту, що є складником надсистеми — освіти), так і прогнозного фону цього об'єкта, котрий складається з низки суспільних чинників, що впливають на зміст освіти, а також системи прогнозування змісту освіти (прогнозуючої системи), що має свою надсистему — освітнє управління), *системно-діяльнісний* (передбачає виділення й обґрунтування складників діяльності з прогнозування змісту загальної середньої освіти, а саме: її цілей і завдань, етапів, засобів, результату), *системно-генетичний* (урахування умов становлення й розвитку змісту освіти), *комплексності* (скерує на врахування процесуальних особливостей прогнозування змісту загальної середньої освіти), *культурологічний (соціокультурний)* (урахування культурно-історичних і соціокультурних чинників, які впливають на визначення змісту освіти).

Виділення й обґрунтування загальнонаукових принципів прогнозування змісту загальної середньої освіти матиме важливе значення для підготовки суб'єктів освітньої діяльності до прогнозування змісту загальної середньої освіти [2].

Література

1. Гершунский Б.С. Образовательно-педагогическая прогностика. Теория, методология, практика : учеб. пособие / Б.С. Гершунский. — М. : Флинта; Наука, 2003. — 768 с
2. Пузіков Д.О. Методика підготовки суб'єктів освітньої діяльності до застосування теоретичної моделі прогнозування розвитку загальної середньої освіти / Д.О. Пузіков. // Український педагогічний журнал. — 2018.-№ 2. - С. 75-82.
3. Пузіков Д.О. Теоретична модель прогнозування розвитку загальної середньої освіти / Д.О. Пузіков. // Український педагогічний журнал. — 2017.— № 4. — С 128-137.
4. Рабочая книга по прогнозированию / Редкол. : И.В. Бестужев-Лада (отв. ред.). — М. : Мысль, 1982. — 430 с.